

دانشکده / مرکز آموزشی درمانی: پرستاری و مامایی
گروه آموزشی: روان پرستاری

طرح دوره Course Plan

مشخصات فراگیران			مشخصات درس				
رشته تحصیلی: پرستاری			عنوان واحد درسی: پرستاری سلامت روان				
مقطع تحصیلی: کارشناسی			نوع واحد درسی:				
ترم تحصیلی: ۴			کارورزی:	کارآموزی:	عملی:	نظری: ۲	واحد
بخش:	سال:	کارآموز	کارورزی:	کارآموزی:	عملی:	نظری: ۳۴	ساعت، روز یا ماه
بخش:	سال:	کارورز	تاریخ تصویب جدیدترین برنامه آموزشی توسط وزارت بهداشت: ۱۴۰۱/۸/۲۹			پیشنماز:	کد درس: ۳۸
بخش:	سال:	دستیار					
سایر:			سایر:				
مشخصات مسئول درس							
رشته تحصیلی: روان پرستاری			نام و نام خانوادگی: زینب قهرمانی				
رتبه علمی: مربی			مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد - دانشجوی دکترای مشاوره توانبخشی				
پست الکترونیک: ghahremani@zums.ac.ir ghahremanizeinab@gmail.com			شماره تماس: ۰۲۴۳۳۱۴۸۳۵۲				
آدرس محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی زنجان							
نام و نام خانوادگی سایر مدرسان:							
بازنگری بر اساس نیاز جامعه:			تاریخ تدوین طرح درس: ۱۴۰۴/۱۱/۲۷		روش برگزاری برنامه:		
شماره جلسات بازنگری شده: همه دروس	تاریخ تصویب توسط شورای EDC:		تاریخ تأیید توسط شورای EDO:		ترکیبی	مجازی	حضورى ✓
اهداف آموزشی							

هدف کلی: آشنایی با جنبه‌های اساسی و بنیادین مراقبت از سلامت روانی - اجتماعی و معنوی مددجویان و توسعه‌ی دانش و توانایی به کارگیری این جنبه‌ها در عرصه‌ی مراقبت فردی و جامعه‌نگر به همراه ایجاد نگاه مسئله محور نقادانه و خلاق به مراقبت از ابعاد روانی - اجتماعی و معنوی مددجویان بر اساس مدل متمرکز بر توانایی (Strengths-based Nursing).

اهداف اختصاصی (رفتاری): در پایان برنامه آموزشی، انتظار می‌رود فراگیران قادر باشند:

❖ **حیطه شناختی:**

- تاریخچه‌ی مراقبت روانی و روند شکل‌گیری روان‌پرستاری را **تعریف کند**.
- ساختارها و عرصه‌های مختلف مراقبت روانی را **توصیف کند**.
- سطوح پیشگیری (اولیه، ثانویه، ثالثیه) در سلامت روان را **تفکیک و مقایسه کند**.
- نقش پرستار سلامت روان را در هر سطح پیشگیری **تحلیل کند**.
- سلامت روانی، اجتماعی و معنوی را **تعریف کند**.
- تفاوت و ارتباط بین ابعاد روانی، اجتماعی و معنوی سلامت را **توضیح دهد**.
- نمونه‌هایی از تأثیر هر بعد بر مراقبت پرستاری را **بیان کند**.
- عوامل زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی مؤثر در اختلالات را **شناسایی کند**.
- مدل زیستی-روانی-اجتماعی-معنوی را **شرح دهد**.
- راهبردهای پیشگیری متناسب با هر عامل را **تبیین کند**.
- مفهوم استفاده درمانی از خود را **تعریف کند**.
- ابعاد خودآگاهی (شناختی، هیجانی، ارزشی) را **توضیح دهد**.
- راه‌های تقویت خودآگاهی در پرستار را **شرح دهد**.
- تأثیر خودآگاهی بر رابطه درمانی را **تحلیل کند**.
- ارتباط درمانی را **تعریف کند**.
- اجزای ارتباط کلامی و غیرکلامی را **توصیف کند**.
- مدل پنجره جوهری را **شرح داده و کاربرد آن را تحلیل کند**.

- موانع ارتباط درمانی را شناسایی کند.
- مراحل رابطه درمانی را نام ببرد و توضیح دهد.
- فنون مصاحبه درمانی را شرح دهد.
- تفاوت رابطه درمانی و غیر درمانی را مقایسه کند.
- نشانه‌های شایع اختلالات روانی-اجتماعی-معنوی را شناسایی کند.
- مراحل فرایند پرستاری سلامت روان را توضیح دهد.
- تشخیص‌های پرستاری مرتبط (عزت نفس، هویت، ناامیدی، تفکر، حافظه و ...) را طبقه‌بندی کند.
- رویکرد Strengths-based Nursing را تبیین و تحلیل کند.
- مفهوم استرس و سازگاری را تعریف کند.
- پاسخ‌های زیستی و روان‌شناختی به استرس را شرح دهد.
- روش‌های مدیریت استرس را توصیف و مقایسه کند.
- تغییرات شناختی و هیجانی ناشی از بیماری را توضیح دهد.
- تشخیص‌های پرستاری مرتبط (عزت نفس، هویت، ناامیدی، کنترل تکانه و ...) را شناسایی کند.
- مداخلات پرستاری مناسب برای هر تشخیص را تحلیل کند.
- تأثیر بیماری بر نقش‌های فردی و خانوادگی را توصیف کند.
- تشخیص‌های پرستاری مرتبط با نقش و خانواده را تفکیک کند.
- مداخلات حمایتی پرستاری در خانواده را تبیین کند.
- مفاهیم هویت جنسی، عملکرد جنسی و تولیدمثل را تعریف کند.
- اختلالات جنسی مرتبط با بیماری را شناسایی کند.
- تشخیص‌های پرستاری مرتبط را شرح دهد.
- انواع اضطراب، ترس، سوگ و پاسخ‌های پس از تروما را توضیح دهد.
- تشخیص‌های پرستاری مرتبط با اضطراب و تطابق را طبقه‌بندی کند.

- مداخلات پرستاری متناسب با هر وضعیت را **تحلیل** کند.
- مفهوم مراقبت بین فرهنگی را **تعریف** کند.
- تأثیر فرهنگ بر تصمیم گیری و کرامت انسانی را **توضیح** دهد.
- تشخیص های پرستاری مرتبط با تعارض فرهنگی را **شناسایی** کند.
- دیسترس معنوی و اخلاقی را **تعریف** کند.
- نشانه های ضعف یا خطر ضعف در دینداری را **توصیف** کند.
- مداخلات پرستاری در ارتقای سلامت معنوی را **شرح** دهد.
- اثر بیماری های نوپدید و همه گیر بر سلامت روان را **تبیین** کند.
- نقش پرستار سلامت روان در مدیریت بحران های نوپدید را **تحلیل** کند.

❖ **حیطه عاطفی:**

- نسبت به اهمیت تاریخی مراقبت روانی **حساسیت نشان** دهد.
- نقش پرستار سلامت روان را در ارتقای سلامت جامعه **ارزشمند** بداند.
- نسبت به پیشگیری در سلامت روان **نگرش مسئولانه** اتخاذ کند.
- به سلامت روانی، اجتماعی و معنوی به عنوان ابعاد مکمل سلامت **احترام** بگذارد.
- اهمیت بعد معنوی در مراقبت از بیمار را **بپذیرد**.
- نگرش کل نگر نسبت به انسان سالم و بیمار در **خود تقویت** کند.
- نسبت به عوامل زیستی، روانی، اجتماعی و معنوی اختلالات روانی **آگاهی عاطفی** نشان دهد.
- از قضاوت گری و انگ زنی نسبت به بیماران روان پزشکی **اجتناب** کند.
- نگرش پیشگیرانه در برخورد با اختلالات روانی **اتخاذ** کند.
- نسبت به هیجانات، باورها و ارزش های شخصی خود **آگاه** شود.
- مسئولیت تأثیر «خود پرستار» بر فرایند درمان را **بپذیرد**.

- خودآگاهی را به عنوان ابزار حرفه‌ای پرستاری ارزش‌گذاری کند.
- به ارتباط همدلانه با مددجو تمایل نشان دهد.
- اهمیت ارتباط غیرکلامی را در تعامل با بیمار درک و بپذیرد.
- نسبت به بازخورد گرفتن و خودافشایی حرفه‌ای نگرش مثبت نشان دهد.
- به ایجاد رابطه درمانی مبتنی بر اعتماد متعهد باشد.
- مرزهای حرفه‌ای در روابط درمانی را رعایت کند.
- به کرامت انسانی مددجو در فرایند مصاحبه احترام بگذارد.
- به توانمندی‌ها و نقاط قوت بیمار توجه نشان دهد.
- نگرش توانمندساز به جای تمرکز صرف بر بیماری در خود نهادینه کند.
- در برخورد با اختلالات روانی، اجتماعی و معنوی همدلی نشان دهد.
- نسبت به تجربه استرس در بیماران حساسیت هیجانی نشان دهد.
- اهمیت مراقبت از سلامت روان خود پرستار را بپذیرد.
- نگرش فعال نسبت به مدیریت استرس در خود ایجاد کند.
- به تجربه‌های هیجانی بیمار در مواجهه با تغییرات خودپنداره احترام بگذارد.
- نسبت به احساس ناامیدی، بی‌قدرتی و کاهش عزت نفس بیمار همدلی نشان دهد.
- ارتقای امید و عزت نفس بیمار را ارزش‌گذاری کند.
- به نقش خانواده در تطابق با بیماری نگرش مثبت نشان دهد.
- نسبت به فشارهای روانی مراقبین خانوادگی احساس مسئولیت کند.
- مشارکت خانواده در مراقبت را مهم تلقی کند.
- نسبت به مسائل جنسی بیماران نگرش غیرقضاوتی اتخاذ کند.
- حریم خصوصی و کرامت بیمار در مسائل جنسی را رعایت کند.
- آمادگی خود برای گفت‌وگوی حرفه‌ای در این حوزه را تقویت کند.

- نسبت به ترس، اضطراب و سوگ بیماران همدلی عمیق نشان دهد.
- مواجهه انسانی با مرگ و اضطراب مرگ را بپذیرد.
- نقش حمایتی پرستار در مراقبت تسکینی را ارزشمند بداند.
- به تفاوت‌های فرهنگی بیماران احترام بگذارد.
- تعارض‌های فرهنگی در تصمیم‌گیری درمانی را تحمل و درک کند.
- حفظ کرامت انسانی را در همه شرایط متعهدانه دنبال کند.
- نسبت به رنج معنوی بیماران حساسیت نشان دهد.
- باورها و ارزش‌های معنوی بیمار را محترم بشمارد.
- ارتقای سلامت معنوی را بخشی از مراقبت حرفه‌ای بداند.
- نسبت به آسیب‌های روانی بحران‌ها و پاندمی‌ها نگرانی حرفه‌ای نشان دهد.
- نقش پرستار در حمایت روانی جامعه را درونی‌سازی کند.
- احساس تعهد اجتماعی در شرایط بحران را در خود تقویت کند.

روش‌های تدریس

ایفای نقش	بحث گروهی ✓	پرسش و پاسخ ✓	سخنرانی ✓
پانل	PBL	نمایش عملی	کارگاه آموزشی
گروه کوچک	جورنال کلاب	گزارش صبحگاهی	گردش علمی
بیمار شبیه‌سازی شده	Case Based Discussion	Grand Round	Bedside teaching

سایر روش‌های تدریس: مطالعه‌ی مورد، حل مسئله، پروژه‌های گروهی و تدریس همتا

مواد و وسایل آموزشی

نمودار / چارت	کاتالوگ / بروشور	تصویر / عکس	وایت‌برد ✓	پاورپوینت ✓	جزوه ✓	کتاب
بیمار واقعی	بیمار استاندارد شده	اشیاء و لوازم واقعی	ماکت	نرم‌افزار	فیلم آموزشی ✓	فایل صوتی ✓

سایر مواد و وسایل آموزشی: انواع پروژکتورهای اورهد، اوپک و اسلاید، پوستر و پمفلت بهداشتی

مکان برگزاری آموزش

کلاس ✓	سایت اینترنت ✓	سالن کنفرانس	سالن آمفی‌تئاتر	سالن مولاژ	آزمایشگاه	Media Lab	Skill Lab	درمانگاه / بخش بالینی	عرصه بهداشت	جامعه
--------	----------------	--------------	-----------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------------------	-------------	-------

سایر مکان‌های آموزشی:

تجارب یادگیری (مرتبط با استاد)

- تدریس تعاملی مبتنی بر تجربه
- تسهیل بحث‌های گروهی هدایت‌شده
- تحلیل مورد (Case-based learning)
- ایفای نقش (Role Play)
- الگودهی حرفه‌ای (Role Modeling)
- استفاده از روایت و تجربه زیسته

تکالیف یادگیری (مرتبط با فراگیر)

- گزارش تأملی (Reflective Writing)
- خودارزیابی حرفه‌ای
- مشارکت فعال در بحث‌های گروهی
- تمرین ایفای نقش دانشجو-بیمار / دانشجو-خانواده
- تحلیل مورد با تمرکز بر احساسات بیمار
- ژورنال یادگیری (Learning Portfolio)
- کار گروهی و تیم‌سازی

ضوابط آموزشی و سیاست‌های مدرسی

• انتظارات:

- حضور مستمر در کلاس‌های آموزشی الزامی است و غیبت‌های مکرر ممکن است بر نمرات تأثیر بگذارد.
- رعایت اصول اخلاقی و احترام به نظرات دیگران در تمامی فعالیت‌های کلاسی، اعم از بحث‌ها و تکالیف
- شرکت فعالانه در کلاس با تعهد کامل به یادگیری و پیشرفت در درک مفاهیم روانشناسی و مهارت‌های مورد نیاز
- مراجعه به مشاور مستقر در دانشکده در صورت داشتن مشکلات شخصی یا عاطفی

• مجازها:

- استفاده از منابع آموزشی متعدد مانند کتاب‌ها، مقالات علمی، فیلم‌های آموزشی و اینترنت برای تکمیل درک خود از موضوعات درسی
- پرسش و دریافت پاسخ از استاد در هر زمان برای روشن شدن مباحث پیچیده‌ی درسی

• محدودیت‌ها:

- هرگونه رفتار غیراخلاقی یا عدم رعایت احترام به دیگران در کلاس یا فعالیت‌های کلاسی مجاز نخواهد بود.
- استفاده از منابع نامعتبر و بی‌پایه در تکالیف و پروژه‌ها محدود خواهد بود و تنها منابع علمی معتبر مورد تایید قرار خواهد گرفت.

○ عدم تحویل به موقع تکالیف و پروژه‌ها می‌تواند باعث کاهش نمره یا عدم پذیرش تکالیف شود.

توصیه‌های ایمنی (دروس عملی / آزمایشگاهی / بالینی / عرصه)

احتیاط در حین آموزش با پروژکتورهای برقی و اجتناب از خطر برق گرفتگی

فهرست منابع درسی

- Gorman, Linda, M., Robynn, F Anwar. Need's Fundamentals of Mental Health Nursing. Philadelphia: F.A. Davis Company.
- Townsend, Mary C., Morgan, Karyn I. Essentials of Psychiatric Mental Health Nursing, Concepts of Care in Evidence Based Practice. Philadelphia: F.A. Davis Company.
- Varcarolis, Elizabeth., Fosbre, Chyllia D. Essentials of Psychiatric Mental Health Nursing- E- book: A communication approach to Evidence-Based Care. Elsevier.
- Videbeck, Sheila L. Psychiatric Mental health nursing. Philadelphia: Wolters Kluwer.
- مقالات و منابع به‌روز: مقالات علمی مرتبط با بهداشت روان از پایگاه‌های معتبر (مثل PubMed یا SID).

روش ارزشیابی

گسترده پاسخ	کوته پاسخ	چند گزینه ای ✓	جورکردنی	صحیح / غلط	چک لیست	مصاحبه
Key Feature	OSCE	Short Case	Long Case	Mini CEX	DOPS	Clinical Work Sampling✓
Log Book	360 ⁰	Portfolio	PUZZLE	PMP	SCT	CRP

سایر روش‌های ارزشیابی:

روش ارزشیابی و بارم بندی نمره

میان ترم یا دو کوئیز دو نمره ای	۴ نمره
ارائه تکلیف مشخص شده در کلاس	۲ نمره
امتحان پایانی (۷ نمره از سوالات طراحی شده توسط دانشجو، ۷ نمره سوال طراحی شده توسط استاد)	۱۴ نمره

در صورت عدم غیبت ۱ نمره، نمره‌ی ارفاقی در نظر گرفته خواهد شد.

جدول ترتیب و توالی عناوین برنامه نظری

شماره جلسه	عنوان جلسه	ملاحظات
۱	تاریخچه مراقبت روانی و شکل گیری روان پرستاری، ساختارها و عرصه ها، سطوح پیشگیری	مجازی در سامانه نوید
۲	تعاریف و مفاهیم سلامت روانی، اجتماعی و معنوی	مجازی در سامانه نوید
۳	سبب شناسی اختلالات روانی، اجتماعی و معنوی و راه های پیشگیری	مجازی در سامانه نوید
۴	هنر استفاده درمانی از خود (Therapeutic Use of Self) و خودآگاهی	مجازی در سامانه نوید
۵	اصول ارتباط درمانی (کلامی، غیر کلامی، پنجره جوهری)	حضور
۶	اصول و فنون روابط درمانی در مصاحبه و گفت و گو	حضور
۷	نشانه شناسی اختلالات روانی - اجتماعی - معنوی و فرایند پرستاری	حضور
۸	نشانه شناسی اختلالات روانی - اجتماعی - معنوی و فرایند پرستاری	حضور
۹	استرس، سازگاری و مدیریت استرس	حضور
۱۰	مداخلات پرستاری در تغییر در شناخت و درک از خود	حضور
۱۱	مداخلات پرستاری در تغییر در روابط نقشی و خانوادگی	حضور
۱۲	مداخلات پرستاری در اختلالات جنسی	حضور
۱۳	مداخلات پرستاری در اضطراب، استرس و تروما	حضور
۱۴	ملاحظات فرهنگی و مراقبت بین فرهنگی	حضور
۱۵	دیسترس های معنوی و مداخلات پرستاری	حضور
۱۶	مداخلات پرستاری سلامت روان در بیماری های نوپدید و همه گیر	حضور
۱۷	جمع بندی و رفع اشکال	حضور

***توجه: تاریخ شروع و پایان، در زمان آغاز برنامه آموزشی، توسط مسؤول درس / کارشناس آموزش، به اطلاع فراگیران رسانیده خواهد شد.**